

Bibliografie 2009 – Deel III

Publicaties verschenen in 2009 met verwijzingen naar Joe English, vervolg van de lijst in Nieuwsbrief 3 (16-22).

23. Boschvogel, F.R., Waarom wij ten IJzerbedevaart gaan, in: Berichten uit Hoogrijke. Bijdragen van de F.R. Boschvogelkring en Ambacht Aertrijcke, jg.6 ,nr 22, juni- juli- augustus 2009, p.35 -40. Het is de heruitgave van een artikel dat verscheen in juli 1954. Boschvogel vertelt over de IJzerbedevaart en over... twee grote Westvlamingen: Joe English en Firmin Deprez. Met illustratie van het Heldenhuldezerkje dat Joe tekende nav. het overlijden van Firmin Deprez.

24. Cornilly Jeroen, (J.C)., Joe English, in: In de Steigers, Erfgoednieuws uit W-VL., 16de jg, 2009, n° 2, blz 54. Beknopte bespreking van de tentoonstellingscatalogus “Joe’s Kunst” die tot stand kwam met steun van de Provincie W-VL.

25. De Keyser Isabelle (red.) De geschiedenis van het Sint-Aloysiuscollege in woord en beeld (1859- 2009), Diksmuide, Drukkerij Schoonaert, 2009, 288 blz. Een redactieploeg schaarde zich rond Herwig Callewaert, oudleraar van het college en vriend van Joe English, kunstschilder. Zij stelden het jubileumboek samen. Op blz. 33 staat de nieuwe omslagtekening voor “De Vlaamsche Vlagge” (1875- 1933) afgebeeld, ontworpen door Joe English in 1910. Opvallend is de gelijkenis met het oorspronkelijke logo van drukkerij Lannoo uit 1909.

26. Demeurie Dirk, (red.) Nieuwe IJzertoren-museumgids, 6de uitgave, 2010, 38 blz. Zowel de lay-out, de inhoud, als de illustraties zijn herwerkt en vernieuwd. Vanaf 1998 wordt het IJzermonument vermeld in de lijst van de Verenigde Naties als “Internationaal Vredescentrum.” Vandaar het hoofdthema van deze gids: “Nooit meer oorlog”. Joe English is op diverse plaatsen aanwezig in het Memoriaal en Museum.

- 1 Aan de rechterkant vóór de Paxpoort staat het éérste grafmonument van Joe (p1), ontworpen en uitgevoerd door Frank Lateur. Het werd overgebracht uit Steenkerke in 1932 (eerste begraafplaats van Joe)
- 2 “De eerste IJzertoren was een 50 meter hoge kopie van een eenvoudig heldenhuldezerkje dat door Joe ontworpen was voor de frontsoldaten (p1).
- 3 Joe English ligt begraven naast andere frontsoldaten in de crypte, zij worden IJzersymbolen genoemd (p9).
- 4 “Een indrukwekkende verzameling gerestaureerde kunstwerken van onder meer Joe English, Sam De Vriendt, Maurice Langaskens en Hendrik Luyten” wordt getoond op het 1^e verdiep (dat zal heringericht worden).
- 5 In de kapel werden de prachtige glas-in loodramen van Wouters en Yoors uitgevoerd naar tekeningen van Joe English en Sam De Vriendt (p37).

Toevoeging: Op de hoek aan de westkant van de Paxpoort staat ook het oorspronkelijk 9-meter hoge beeld van Joe English ingewerkt door Karel Aubroek. Op de drie andere hoeken staan eveneens metershoge beelden van de IJzersymbolen die in de crypte begraven liggen.

27. Denys Bertrand, Uitgeverij Lannoo 100 jaar, in: Berichten uit Hoogrijke, jg.6, nr. 23, nov. 2009, p25. Met afbeelding van het logo van Lannoo ontworpen door Joe English (!!! niet “achter het front” maar vóór WO I in 1909)
28. Dieudonné Luc (red.), Hulstaert Bob en Van Onckelen Lieve, Uilenspiegel: schalk en geus. Symbool van de rebelse geest in de Lage Landen. Catalogus van de tentoonstelling (21.02 tot 27.06.09) in het Bormshuis te Antwerpen, 28 blz. Verrassing: nr. 8 “Joe English en Uilenspiegel” (p. 14) “ook Joe English gebruikte Tijn Uilenspiegel als inspiratiebron om zijn boodschap over te brengen aan het IJzerfront”. Drie copys werden getoond van tekeningen van Tijn door Joe die verschenen in “Ons Leven – Hoogstudent, Oorlogsnummer 1914- 1915- 1916” op blz 67, 68 en 71. En de tekening van de SKVH – zakkalender, 1918 en 1919. Zie hierover ons artikel in de derde Nieuwsbrief (sept. 2009).
29. G. L. (Guy Leemans), Heldenhulde. Vlaamse beweging en het funeraire erfgoed, in: ADV N – Mededelingen, nr. 23, 2009; blz. 4-9.
“Onder impuls van Jozef Verduyn, na de oorlog stichter van VOS, werd in augustus 1916 een comité Heldenhulde opgericht... Voor zijn zerkje greep het comité terug naar het ontwerp van Joe English voor het graf van Firmin Deprez... Met deze symboliek ondersteunde het comité het verwerkingsproces van de nabestaanden”. Dit synthetische artikel verschijnt naar aanleiding van een publicatie door VOS met de situatieschets van de heldenhuldezerken verspreid over Vlaanderen, opgemaakt in 2002 door twee vrijwilligers van VOS- De Panne.
30. Jacobs, Peter, Gaten in het geheugen, in: De Standaard, dinsdag 8.09.09, blz. 30 Naar aanleiding van “100 jaar Lannoo”. Met een duidelijke en uitvergroete afdruk van het Logo. Bijschrift: “Uitgeverij Lannoo voer tot 1969 onder het logo dat Joe English ontwierp” (in 1909).
De tentoonstelling in Diksmuide over “Joe’s kunst” werd vorig jaar niet eens vermeld in De Standaard! Nochtans werd de redactie geïnformeerd en uitgenodigd... Van gaten in het geheugen gesproken...
31. 't Manneke uit de Mane 2010. Volksalmanak voor Vlaanderen, 2009, drukkerij Concordia, Roeselare, 294 blz.
Op blz. 9 wordt reclame gemaakt voor de IJzerbedevaart van zondag 29 augustus 2010 met de tekening van Joe English die op de folder stond van de tentoonstellingen over Joe’s Kunst in 2008 in Diksmuide, zonder vermelding van bron of auteur.
32. Martin, Johan (red.), Den Grooten Oorlog in de Westhoek, Uitgave Westtoer, Brugge, De Windroos, Beernem, 2009, 92 blz., kleurillustraties, kaarten, websites. Handig pocketformaat verkrijgbaar in vier talen. Een onmisbare gids en een naslagwerk over WO I in de Westhoek. Met enkele korte berichten over Joe English. Blz 52, biografische noot met vermelding van zijn “naamsteen” (Heldenhuldezerkje) in de Joe Englishstraat in Vinkem. Blz 69, foto van de Crypte in de IJzertoren met tekening door Joe van de gebroeders Van Raemdonck “hun verhaal wordt met de tijd wat geromantiseerd. Een tekening van Joe English draagt hiertoe eveneens bij”.

33. Roetskalender, Bryssinck Herman (red.), De Roets 2010, de historische weekkalender. Davidsfonds, Leuven, 2005, geïllustreerd. De Roets geeft week per week en dag per dag informatie over Vlaamse markante figuren bedoeld voor een breed publiek. Elke bladzijde schetst verso kort de biografie, met recto wetenswaardigheden op elke dag in een weekoverzicht.

Zo is week 45 “de week van Joe English, van kunstschilder tot IJzersymbool”(8.11 tot 14.11). Met foto's van Joe's zelfportret, tekeningen van het Heldenhuldezerkje en met de grafzerk van Joe in de crypte van de IJzertoren. Op donderdag 11 november lezen wij: “Het heldenhuldezerkje van de gesneuvelde Vlaamse soldaten van WO-I heeft de vorm van een Keltisch kruis. Uit sympathie van de frontbeweging voor de opstand van het Ierse Volk tegen de Britse overheersing”. Joe ontwierp het gedenkteken voor de Vlaamse soldaat Firmin Deprez die sneuvelde in 1916! Zie voor de correcte duiding nr. 29 van de bibliografie.

34. In: Shrapnel, 21ste jaargang, 2009 nr. 3, van het tijdschrift van de “Western Front Association, België”, verscheen een artikel over Renaat De Rudder (p.37-40). Met een afbeelding van de tekening die Joe maakte naar aanleiding van zijn dood in dec. 1917. Ook hij ligt begraven in de crypte van de IJzertoren als één van de Vlaamse iconen.

35. De IJzertoren, jaargang 2009, nr. 4, blz.2. Publiciteit voor het boek geschreven door Luc Vandeweyer: “Joe English 1914-1918, kunstenaar tussen frontbeweging en activisme”. “In de crypte van onze IJzertoren ligt Joe English begraven tussen de andere IJzersymbolen. Het zijn dode jongemannen, stuk voor stuk gekozen omdat ze op een of andere manier een voorbeeld waren voor hun tijdgenoten. Maar Joe is speciaal. Zijn werk hangt in de IJzertoren omdat hij via tekenpen en penseel getuigde over het IJzerfront en de bekommernissen die in de Vlaamse frontbeweging leefden. De kunstenaar was bevoorrecht maar hij was ook een speelbal. Als soldaat ben je dat natuurlijk per definitie. Maar Joe was dat des te meer omdat zijn tekenwerk kon ingezet worden voor allerlei doeleinden. En daarbij was zijn mening niet altijd van tel, soms zelfs integendeel. Vooral in het door de vijand bezette Vlaanderen en na zijn dood was dat zo”.